

Kwantiteit en kwaliteit

Een van de grootste problemen binnen kennismangement is het aantonen van het positieve effect van kennisbeleid op de organisatie. Hoe laat je zien dat de kennis in de organisatie toeneemt of beter wordt benut?

Een oud-collega van mij is nu directeur bij een middelgroot consultancybedrijf. Dit bedrijf spendeert jaarlijks ongeveer 1 miljoen euro aan het opleiden van de consultants. Dit gebeurt hoofdzakelijk intern en de belangrijkste kostenpost bestaat uit de gedeelde inkomsten omdat de consultants niet bij de klanten zitten maar een dagdeel in de maand bijeenkomen om (van elkaar) te leren. Maar hoe meet je het effect hiervan? Hoe laat je zien dat het bedrijf hierdoor in de toekomst beter zal presteren?

Als ik dit voorbeeld aan mijn studenten geef dan beamen ze allemaal dat interne scholing en kennisuitwisseling noodzakelijk zijn. Maar het probleem blijft dat de kosten hiervan eenvoudig zijn te berekenen maar de opbrengsten uitermate moeilijk. Kun je in een voorkomend geval het binnenhalen van een opdracht, het voorkomen van een calamiteit of het correct afhandelen van een klacht toeschrijven aan scholing of kennisuitwisseling? En kun je dat effect vervolgens ook kwantificeren?

Binnen de universiteiten zie ik de discussie over het effect van kennisbeleid op dit moment op twee manieren terugkomen. De eerste is de discussie over de studierendementen. Het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap hecht veel waarde aan hoge studierendementen. Hoe meer propedeusestudenten de eindstreep van de opleiding halen hoe beter. Helaas is de meest eenvoudige manier om aan die wens te voldoen het verlagen van de eindtermen. Als het gevraagde niveau zakt dan zullen meer studenten aan die eis kunnen voldoen. Een hoog studierendement duidt dan eerder op afname van kwaliteit dan op het omgekeerde.

De andere discussie betreft de kennisvalorisatie. In hoeverre wordt de op universiteiten ontwikkelde kennis maatschappelijk benut? Een van de manieren om dit te meten is het tellen van het aantal universitaire octrooi-aanvragen. Echter, een van de eisen voor een octrooi is dat de uitvinding waarop het octrooi betrekking heeft op

Mr. dr. Jaap Dijkstra – j.j.dijkstra@rug.nl – doceert het vak 'Juridische aspecten van kennismangement' aan de Rijksuniversiteit Groningen.

het gebied van de nijverheid moet liggen. Dit betekent min of meer dat de uitvinding industrieel toepasbaar moet zijn. Een rechtenfaculteit of letterenfaculteit zal dus nooit een octrooiaanvraag doen en zal dus slechter scoren op de kennisvalorisatieschaal van het ministerie van OC&W.

Nu is het echter zo dat bij het Octrooiencentrum ook kansloze octrooien zijn aan te vragen. Ook bij negatief advies kan een aanvraag worden doorgezet. Mijn faculteit zou dus waardeloze octrooien kunnen aanvragen. Dergelijke octrooien zou de faculteit weer kunnen verkopen aan een bedrijf dat deze extern verkregen octrooien op de bedrijfsbalans mag opnemen tegen markt/kostprijs en er vervolgens op mag afboeken. Op die manier kan het bedrijf een deel van de winst dat normaal als vennootschapsbelasting moet worden afgedragen, in onze rechtenopleidingen steken. Voor een dergelijk bedrijf, bijvoorbeeld een juridisch adviesbureau of misschien zelfs een advocatenkantoor, zou het interessant kunnen zijn om zo te investeren in een goede rechtenopleiding en daarmee in hun toekomstige personeel. En de faculteit scoort met de verkochte octrooien op de kennisvalorisatieschaal.

Zowel studierendementen als octrooien an sich zeggen weinig tot niets over de onderwijs- en onderzoekskwaliteit van een universiteit. Net zo min als een octrooiportefeuille noodzakelijkerwijs iets zegt over de kennispotentie van een onderneming. Ook banken en aandeelhouders worden, nu het economisch tij tegenzit, huiverig voor octrooirechten op de bedrijfsbalans. Of zoals een kop boven een artikel in *De Accountant* laatst stelde: Geest immateriële activa weer uit de fles. Kennis laat zich nu eenmaal slecht kwantificeren of in geldwaarde uitdrukken. En voor zover dit wel gebeurt, leidt het vooral tot creatief boekhouden. En wie weet kan ik mijn faculteit en de afnemers van rechtenstudenten in dat opzicht nog op leuke ideeën brengen. **IK**

Intellectueel Kapitaal

kenniseconomisch magazine
Intellectueel Kapitaal

www.ikmagazine.nl

Redactie

Erik Bouwer (hoofdredacteur)
Daphne Depassé
Inge Pranger (eindredactie)
redactie@ikmagazine.nl

Adviesraad

prof. dr. Dany Jacobs
prof. dr. Joseph W.M. Kessels
drs. Bart van der Meij
drs. Frans Rikhof

Aan dit nummer werkten mee

Daphne Depassé, Jaap Dijkstra, Dany Jacobs, Tjip de Jong,
Hugo Louter, Erwin la Roi, Bas Savenije, Karolien Selhorst,
Simon van der Veer

Advertenties

Monique de Jong
Tel. 010 205 3479
moniquedejong@essentials-media.nl

Vormgeving en opmaak
Fraaiontwerp, Utrecht

Druk
DeltaHage, Den Haag

Uitgever

Henk Verbooy
Essentials, Postbus 30179
3001 DD Rotterdam
Tel. 010 205 3479
henkverbooy@essentials-media.nl

Abonnementen

IK verschijnt 9 keer in 2009.
Een jaarabonnement kost € 69,-.
Losse nummers: € 12,-.
Alle bedragen zijn excl. btw en voor het buitenland ook excl.
verzendkosten.
Abonnementen dienen uiterlijk 2 maanden voor het verstrijken
van de abonnementsperiode te worden opgezegd.

Privacybeleid

Aan ons verstrekte NAW(+)-gegevens van u als abonnee/lezer van
IK zijn opgenomen in onze database. Conform de Wet Bescherming
Persoonsgegevens gebruiken wij deze gegevens voor de
juiste verzending van onze publicaties. Bovendien kunnen de
gegevens worden gebruikt om u te informeren over relevante
producten en diensten. Daarbij kunnen wij uw gegevens ter
beschikking stellen aan zorgvuldig door ons geselecteerde der-
den. Indien u geen prijs stelt op deze extra informatie, kunt u dit,
uitsluitend schriftelijk, kenbaar maken aan: Essentials, Postbus
30179, 3001 DD Rotterdam

©2009 – Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming van de
uitgever worden vermenigvuldigd of anderszins openbaar gemaakt.
ISSN 1569-3821

Het gaat er niet alleen
om wat hij wil.

Het gaat erom hoe u
hem hiervan voorziet.

EBSCO
Informatiedag
12 mei
Felix Meritis
Amsterdam

Meer informatie:
www.ebsco.nl

Als informatiespecialist doet u meer dan alleen informatie verzamelen. Door eindgebruikers te voorzien van datgene dat zij nodig hebben, op het juiste moment en in de juiste vorm, helpt u hen betere professionals te worden.

Als 's werelds toonaangevende aanbieder van informatiediensten kan EBSCO u hierbij helpen. Wij doen dit door u toegang te bieden tot content van meer dan 79.000 uitgeverij en door u te ondersteunen met een team van getrainde professionals. Daarnaast besparen onze informatiebeheerssystemen u veel tijd, waardoor u zich kunt richten op uw eindgebruikers.

Hierdoor kunt u zich ervan verzekeren het juiste antwoord altijd bij de hand te hebben.

Neem vandaag contact met ons op!

mailnl@ebsco.com
tel: +31 297 386 386

ebsco.nl

Kwaliteitsinformatie • Beheer van bronnen •
Toegang • Integratie • Consultatie

Een goede aansluiting

Reekx is gespecialiseerd in het adviseren van organisaties bij het efficiënt managen van informatiestromen. Of het nu gaat om algemeen strategisch informatiemanagement, collectiemanagement, documentaire informatieverzorging, bedrijfsarchief of uw bibliotheek, Reekx analyseert, adviseert, traint, coacht en implementeert op een breed terrein. Reekx levert daarnaast de juiste (tijdelijke) mensen door detachering en werving & selectie, zodat zaken goed op elkaar blijven aansluiten.

advies | detachering | werving & selectie | training & opleiding | coaching

Reekx

Adviseurs en dienstverleners in Informatievoorziening

Reekx

Damsterdiep 231
9713 ED Groningen
T: +31 (0)50 3124618
F: +31 (0)50 3120592
E: info@reekx.nl
I: www.reekx.nl

Randstad 21-09 D
1314 BD Almere
T: +31 (0)36 5470916
F: +31 (0)36 5470917
E: info@reekx.nl
I: www.reekx.nl